

Zitting 1980–1981 Nr. 62a

15 350

Onderbewindstelling ter bescherming van meerderjarigen

VOORLOPIG VERSLAG VAN DE VASTE COMMISSIE VOOR JUSTITIE¹

Vastgesteld 30 januari 1981

De leden van de fractie van het C.D.A. merkten op, dat minder dan een jaar geleden na een uitvoerige schriftelijke voorbereiding boek 3 van het nieuwe Burgerlijk Wetboek door de Kamer is aangenomen. Ter gelegenheid daarvan is ook over de titel «Bewind» met de Minister van Justitie en de regeringscommissaris mr. W. Snijders in ruime mate van gedachten gewisseld. Daarom hadden zij er geen behoefte aan hunnerzijds in schriftelijk vooroverleg met de bewindsman te treden. Wel behielden zij zich voor bij de openbare behandeling van het wetsontwerp het woord te voeren.

De leden van de fractie van de P.v.d.A. merkten met betrekking tot het voorgestelde artikel 435, 3de lid van het Burgerlijk Wetboek op dat hierin wat de tot bewindvoerder te benoemen persoon betreft, een voorkeur wordt uitgesproken, alsmede dat de rechter, indien hem blijkt dat de rechthebbende tegen de benoeming van een der genoemde personen bezwaar heeft hiervan kan afwijken (memorie van toelichting, blz. 20). Geldt dit ook voor verzoeken, gedaan door de in artikel 432, 1e lid bedoelde personen, die in het verzoekschrift de benoeming van een bepaald persoon tot bewindvoerder verzoeken conform het bepaalde in artikel 894, 5de lid, Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering? Zo ja, moet deze afwijzing c.q. aanwijzing van een ander persoon tot bewindvoerder gemotiveerd worden?

In het voorlopig verslag (blz. 15) van de Tweede Kamer (stuk nr. 4) hebben de leden van de fractie van het C.D.A. geïnformeerd naar de mogelijkheid van het optreden van een tijdsverschil van enkele dagen – met alle consequenties van dien – door een verschil in uitleg van het 6de lid van het voorgestelde artikel 435 door de bewindvoerder en de griffier. De verwijzing in de memorie van antwoord (blz. 17) is op zich juist, doch geeft naar de mening van de aan het woord zijnde leden geen verduidelijking. Zij zouden dan ook een nader antwoord op de vraag van de leden van de fractie van het C.D.A. in de Tweede Kamer op prijs stellen.

De aan het woord zijnde leden merkten vervolgens op dat op bladzijde 3 van de nota naar aanleiding van het eindverslag (stuk nr. 8) diverse criteria worden genoemd (niet limitatief), waaraan iemand moet voldoen voordat er over «levensgezel» kan worden gesproken. Gesteld wordt onder meer: «Overigens zal het bestaan van een affectieve relatie niet behoeven te worden bewezen. De kantonrechter zal afgaan op uiterlijke omstandigheden, waaromtrent hij zo nodig door getuigen kan worden voorgelicht.» Indien

¹ Samenstelling: W. F. de Gaay Fortman (CDA) (voorzitter), Leyten-de Wijkerslooth de Weerdesteyn (CDA), Van der Meer (PvdA), Derks (PvdA), Heijne Makkreef (VVD), Wiebenga (VVD), B. de Gaay Fortman (PPR), Glastra van Loon (D'66), IJmker (CPN), Meuleman (SGP), Van der Jagt (GPV), Vogt (PSP).

aan de daar genoemde criteria wordt voldaan, met uitzondering van de gemeenschappelijke huishouding, betekent dit dan, zo vroegen deze leden, dat deze partners *niet* de bevoegdheid hebben tot het verzoeken van onderbewindstelling, als bedoeld in artikel 432.

Kan de kantonrechter ook hier afgaan op uiterlijke omstandigheden, zo nodig voorgelicht door getuigen, met name dat partijen kennelijk uitgaan van een nauwe lotsverbondenheid?

Op vragen van de leden van de Tweede-kamerfractie van de P.v.d.A. (eindverslag blz. 1, stuk nr. 7) (met betrekking tot het in de wet opnemen van de bepaling dat de betrokkene in beginsel moet instemmen met de persoon van degene die tot bewindvoerder wordt benoemd), geeft de bewindsman onder meer als antwoord, dat de rechthebbende zich tegen een onderbewindstelling zal verzetten, terwijl een beschermende maatregel objectief gesproken toch noodzakelijk is.

Indien een rechthebbende schriftelijk – zo nodig of juist bij notariële akte – een persoon aanwijst tot bewindvoerder ingeval van onderbewindstelling (analoog aan het aanwijzen van een executeur testamentair bij overlijden) in hoeverre moet de kantonrechter daarmee rekening houden bij de benoeming van een bewindvoerder?

Kan de uitdrukkelijke wens van de rechthebbende door de kantonrechter opzij worden gezet?

De aan het woord zijnde leden vonden het onjuist, dat degene die een instelling voor de verzorging of verpleging van bejaarden of geestelijk gestoorden exploiteert of de leiding daarvan heeft of daarin werkzaam is, bewindvoerder kan worden zolang de rechthebbende in die instelling verblijft. Zij betreurden het derhalve, dat het amendement van het lid van de Tweede Kamer Haas-Berger (stuk nr. 13) door deze Kamer is verworpen.

Blijkens de memorie van toelichting, blz. 17 was de streefdatum van inwerkingtreding 1 juli 1979. Gelet op het grote belang dat met de inwerkingtreding van deze wet zal worden gediend, is naar de mening van de leden van de P.v.d.A.-fractie spoedige afhandeling van dit wetsontwerp gewenst. Wel vroegen deze leden zich af wat deze wet thans betekent in de personele sfeer, zowel bij de rechterlijke macht als in de administratieve sector, gelet op de circulaire van de Minister van Justitie dd. 31 december 1980, DORR nr. 1600/880.

De leden van de fractie van de V.V.D. begroetten dit ontwerp van wet met instemming. Na de gedegen behandeling daarvan in de Tweede Kamer zijn bij deze leden weinig onduidelijkheden overgebleven. Niettemin wilden zij het volgende opmerken. Zoals reeds in de memorie van toelichting (onder meer in punt 7) wordt gesteld, is de regeling die in dit ontwerp gegeven wordt, voor zover het de aanvulling van Boek 1 BW betreft, grotendeels ontleend aan titel 6 van afdeling 1 van het inmiddels vastgestelde Boek 3 Nieuw BW. Bij vergelijking zijn deze leden echter enkele verschillen opgevallen. Sommige daarvan zijn direct te verklaren uit het specifieke doel van dit ontwerp; dat geldt echter niet voor alle. Van de resterende toevoegingen zijn er enkele die naar de mening van de aan het woord zijnde leden ook voor de regeling van titel 3.1.6 Nieuw BW een verrijking zouden betekenen, zoals die, toegevoegd bij de verschillende nota's van wijziging. In enkele gevallen echter gaat het slechts om een hergroepering (bij voorbeeld artikel 3.6.1.10 Nieuw BW, thans verdeeld over de artikelen 437 en 447). De nieuwe structuur is huns inziens aanvaardbaar, de oude was dat evenzo. Zij vroegen of het de bedoeling is deze wijzigingen bij de invoering van Boek 3 Nieuw BW ook daarin alsnog aan te brengen. Voor zover het niet wezenlijke toevoegingen doch om hergroeperingen gaat: welke is daarvan de reden? Had het niet de voorkeur verdiend de thans eenmaal aanvaarde structuur van titel 3.6.1 Nieuw BW over te nemen?

De voorzitter van de commissie,
W. F. de Gaay Fortman

De griffier van de commissie,
Dijkstra-Liesveld